

N:o 160.

Ank. till Riksd. kansli den 18 maj 1906 kl. 1 e. m.

Utlåtande angående beräkningen af statsverkets ordinarie inkomster.

(I. A.)

Efter det statsutskottet till behandling förehaft Kungl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof, i hvad densamma afser beräkningen af statsverkets *ordinarie inkomster*, får utskottet nu, jämlikt § 53 regeringsformen och § 39 riksdagsordningen, uppgifva och föreslå de belopp, hvartill dessa inkomster under nästkommande statsregleringsperiod för närvarande anses kunna upptagas.

I skrifvelse den 12 december 1905 med berättelse om statsverkets inkomster under näst föregående år och förslag till deras beräknande vid förestående statsreglering har statskontoret angående de ordinarie inkomsterna anfört följande:

»*Arrendemedlen*, som i riksstaten för år 1906 beräknats till 1,700,000 kronor, hafva under senaste femårsperiod influtit med i medeltal 2,074,010 kronor och med en årlig minskning i medeltal af 51,181 kronor. Då inkomstbeloppet sistlidet år uppgick till 1,990,153 kronor, torde denna inkomsttitel, ehuru densamma till följd af fortgående försäljning af mindre kronolägenheter har tendens att sjunka, kunna i 1907 års riksstat upptagas till samma belopp som år 1906, eller 1,700,000 kronor.

Mantalspenningarna, i riksstaten för år 1906 uppförda med 780,000 kronor, belöpte sig sistlidet år till 782,142 kronor och utvisa under de senaste fem åren en årlig ökning i medeltal af 8,180 kronor. Då denna inkomsttitel visat en fast, om än icke betydande tendens till stegring, anser

sig statskontoret kunna hemställa om densamma upptagande i 1907 års riksstat med ett till 800,000 kronor förhöjdt belopp.

Bötesmedlen, i 1905 års riksstat uppförda med 420,000 kronor, men i 1906 års riksstat, på grund af inträffad stark minskning, nedsatta till 400,000 kronor, hafva under sistlidet år influtit med 409,649 kronor, hvarigenom medeltalet för de sista fem åren utgör 412,331 kronor. Statskontoret anser sig emellertid icke hafva anledning att beträffande dessa medel föreslå någon ändring, utan hemställer, att desamma må i 1907 års riksstat upptagas med oförändradt belopp.

Kontrollstämpelmedlen hafva under senaste femårsperiod, på ett undantag när, influtit med ett hvarje år ökad belopp, från 60,226 kronor år 1900 till 72,541 kronor år 1904, utgörande medeltalet för nämnda fem år 66,006 kronor. På grund häraf anser sig statskontoret kunna hemställa om anslagstitelns höjning i 1907 års riksstat till ett belopp af 70,000 kronor.

Fyr- och båkmedlen förete under de senaste fem åren en inkomst-siffra utan bestämd tendens till vare sig ökning eller minskning och utgjorde enligt räkenskaperna 1,727,097 kronor år 1900 och 1,728,383 kronor år 1904 med ett medeltal för denna tid af 1,719,289 kronor. Då denna inkomstitel, hvilken i 1906 års riksstat höjdes från 1,500,000 kronor till 1,600,000 kronor, torde kunna utan våda för år 1907 beräknas till ännu högre belopp, anser sig statskontoret böra hemställa om dess uppförande i 1907 års riksstat till 1,700,000 kronor, hvilket belopp icke under senaste femårsperiod underskridits.

Telegrafmedlen, i riksstaten för år 1906 upptagna till 8,000,000 kronor, hafva, enligt hvad statskontoret inhämtat, af telegrafstyrelsen för år 1907 beräknats till 8,800,000 kronor, hvilket belopp finnes upptaget i bifogade tabell.

Järnvägstrafikmedlen. Enligt hvad statskontoret inhämtat, har järnvägsstyrelsen beräknat denna inkomstitel för år 1907 till 11,500,000 kronor, med hvilket belopp densamma upptagits i bifogade tabell.

Skogsmedlen, som i riksstaten för år 1906 äro uppförda med 7,500,000 kronor, hafva utgjort:

år 1902	kronor	6,106,882: —
» 1903	»	8,632,532: —
» 1904	»	8,294,132: —
eller i medeltal för dessa tre år	»	7,677,849: —

Enligt från domänstyrelsen erhållen uppgift hafva statsverkets skogsmedelsinkomster under innevarande års tre första kvartal belöpt sig till 6,692,088 kronor 95 öre. I händelse skogsmedelsuppbörden under fjärde

kvartalet kommer att motsvara uppbörden under samma kvartal af sistlidet år, eller 1,027,182 kronor 42 öre, skulle inkomsten af skogsmedel för år 1905 alltså komma att uppgå till 7,719,271 kronor 37 öre och i medeltal för åren 1903—1905 utgöra 8,215,311 kronor 67 öre.

Med hänsyn härtill hemställer statskontoret, att skogsmedlen i 1907 års riksstat må upptagas med ett till 7,800,000 kronor förhöjdt belopp.

Terminsaavgifter från läroverken. Sedan 1904 års Riksdag, med anledning af Eders Kungl. Maj:ts proposition den 31 december 1903, angående ändrad anordning af rikets allmänna läroverk och lönereglering för vid dem anställda lärare, beslutat, att lärjungarne vid de allmänna läroverken skola till statsverket erlægga terminsaavgifter och att sålunda en ny inkomstitel »terminsaavgifter från läroverken» komme att i riksstaten uppföras, beräknades, på grund af en uti Eders Kungl. Maj:ts nådiga proposition (n:o 50 sid. 206 och följande) förebragt utredning, denna inkomstitel komma att år 1905 inflyta med 420,000 kronor.

I 1906 års riksstat, vid hvars fastställande ännu saknades hvarje erfarenhet rörande denna inkomstitel, blef densamma upptagen med enahanda belopp.

Enligt de uppgifter, som af statskontoret inforrats från rektorsämbetena, komma de debiterade terminsaavgifterna att för innevarande år uppgå till ett sammanlagdt belopp af 592,160 kronor.

Dessa uppgifter synas sålunda gifva vid handen, att terminsaavgifterna komma att inflyta med ett väsentligt högre sammanlagdt belopp än som rå 1904 beräknats; och torde därför inkomstiteln kunna utan fara i 1907 års riksstat upptagas med ett till 550,000 kronor förhöjdt belopp.

Extra uppbörd. Denna inkomstitel, som i 1906 års riksstat upptogs med 200,000 kronor, har under de senaste fem åren influtit med i medeltal 267,774 kronor. Uti sitt den 12 december sistlidet år af-tiifna underdåniga utlåtande erinrade statskontoret, att anledningen där-vill att inkomstiteln år 1903 uppgick till icke mindre än 403,523 kronor, söre att söka, bland annat, däri, att under samma år influten punschskatt och maltskatt, innan dessa titlar funnos i riksstaten upptagna, bokförts såsom extra uppbörd; hvarjämte statskontoret påpekade, att på grund af nådiga kungörelsen den 3 juli 1903 statsverkets återstående inkomster under titel grundskatt skulle under nu förevarande titel bokföras. Till följd häraf och då med stöd af nådiga brefvet den 17 juni 1903 jämväl vissa återstående inkomster af de forna militära inkomstitlarna här bokförts, har titeln extra uppbörd jämväl år 1904 företett den höga siffran 317,660 kronor.

Då emellertid denna starka ökning måste anses bero på förhållanden af öfvergående natur, anser sig statskontoret icke böra hemställa om någon förändring för år 1907.»

I fråga om de ordinarie inkomsterna har statsrådet och chefen för finansdepartementet till statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari innevarande år afgifvit följande yttrande:

»Hvad angår beräkningen af statsverkets inkomster för år 1907 och därvid först de *ordinarie inkomsterna*, hafva *järnvägstrafikmedlen* af statskontoret, till hvars berättelse jag anhåller få hänvisa, upptagits till 11,500,000 kronor, eller samma belopp, hvartill järnvägsstyrelsen ansett desamma böra beräknas. Järnvägstrafikmedlen hafva i de senare årens riksstater beräknats till följande belopp, nämligen för år 1903 till 7,000,000 kronor, för år 1904 till 9,203,000 kronor, för år 1905 till 11,000,000 kronor och för år 1906 till 12,500,000 kronor. De till statskontoret inlevererade järnvägstrafikmedlen hafva utgjort för år 1903 12,000,000 kronor, för år 1904 13,500,000 kronor och för år 1905 13,700,000 kronor.

Den stegring, statens inkomst af järnvägstrafiken under senare åren företett, synes gifva vid handen, att järnvägstrafiken inom landet för närvarande är stadd i en tämligen jämn tillväxt. I anseende härtill och med hänsyn till de belopp, hvartill denna inkomst under de två senaste åren uppgått, torde man med skäl kunna beräkna ifrågavarande inkomst för år 1907 till ett icke obetydligt högre belopp än järnvägsstyrelsen föreslagit; och anser jag en höjning i den föreslagna beräkningen af 1,500,000 kronor icke vara för hög. Jag hemställer därför, att inkomsttiteln järnvägstrafikmedel må i riksstaten uppföras med 13,000,000 kronor.

Skogsmedlen hafva af statskontoret föreslagits att i riksstaten uppföras med 7,800,000 kronor. Dessa inkomster hafva influtit, år 1903 med 8,632,532 kronor, år 1904 med 8,294,132 kronor och år 1905, enligt hvad domänstyrelsen meddelat, med 7,540,817 kronor, eller således i medeltal för dessa tre år med 8,155,827 kronor. En nedgång i ifrågavarande inkomster synes sålunda hafva ägt rum under nästlidet år. Detta torde emellertid väsentligen hafva berott af de för trävarurörelsen jämförelsevis ogynnsamma konjunkturer, som under senaste tiden i följd af den allmänna världsmarknadens osäkra läge varit rådande, och däraf alstrade låga priser å trävaror. Åtskilliga tecken synas emellertid med bestämdhet tyda på, att berörda för ifrågavarande näring ofördelaktiga omständigheter nu äro på väg att lämna rum för gynnsammare förhållanden och att i följd däraf, med förmånligare afsättningsvillkor, priserna å trävarumarknaden åter skola komma att stiga. Med afseende härå

synes man ock äga anledning antaga, att den nedgång i statens inkomster af skogsmedlen, som under föregående år visat sig, allenast är af mera tillfällig eller öfvergående beskaffenhet; och torde man därför vid beräkningen af dessa inkomster för år 1907, utan åsidosättande af nödig försiktighet, kunna upptaga densamma till 8,000,000 kronor, motsvarande, i rundt tal, medeltalet af det belopp, hvarmed ifrågavarande inkomst influit under de tre senaste åren. Jag hemställer därför, att inkomstiteln skogsmedel må i riksstaten uppföras med 8,000,000 kronor.

Öfriga ordinarie inkomster torde få i riksstaten uppföras med de belopp, statskontoret föreslagit.»

Utskottet har icke haft annat att emot Kungl. Maj:ts förenämnda inkomstberäkning erinra, än att, då skogsmedlen, som af statskontoret beräknats till 7,800,000 kronor, men af Kungl. Maj:t upptagits till 8,000,000 kronor, under det senaste året visat tendens att nedgå, försiktigheten synes bjuda, att denna inkomstitel icke beräknas högre än till det af statskontoret upptagna belopp 7,800,000 kronor.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen må beräkna statsverkets ordinarie inkomster för år 1907 på följande sätt:

Arrendemedel	kr. 1,700,000: —
Mantalspenningar	» 800,000: —
Bötesmedel	» 400,000: —
Kontrollstämpelmedel	» 70,000: —
Fyr- och båkmedel	» 1,700,000: —
Telegrafmedel	» 8,800,000: —
Järnvägstrafikmedel	» 13,000,000: —
Skogsmedel	» 7,800,000: —
Terminsafigifter från läroverken	» 550,000: —
Extra uppbörd	» 200,000: —
	<hr/>
	Summa kronor 35,020,000: —

Stockholm den 18 maj 1906.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.

Tabell öfver statsverkets ordinarie inkomster.

Statskontoret beräknat för 1907			Statsutskottets förslag för 1907	
Kronor	Öre		Kronor	Öre
1,700,000	—	Arrendemedel	1,700,000	—
800,000	—	Mantalspenningar	800,000	—
400,000	—	Bötesmedel	400,000	—
70,000	—	Kontrollstämpelmedel	70,000	—
1,700,000	—	Fyr- och Båkmedel	1,700,000	—
8,800,000	—	Telegrafmedel	8,800,000	—
11,500,000	—	Järnvägstrafikmedel	13,000,000	—
7,800,000	—	Skogsmedel	7,800,000	—
550,000	—	Terminsafgifter från läroverken	550,000	—
200,000	—	Extra uppbörd	200,000	—
33,520,000	—	Summa	35,020,000	—